

18 Οκτωβρίου, 1993

[ΝΙΚΗΤΑΣ, Δ/στής]

ΑΙΔ. ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΑΚΗΣ ΙΑΚΩΒΟΥ,

Αιτητής,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΜΕΣΩ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΗΣ,

Καθ' ης η αίτηση.

(Υπόθεση Αρ. 1175/91)

Εκποτισθέντες και Παθόντες — Χορήγηση προσφυγικής ταυτότητας — Προϋποθέσεις — "Μόνιμη Κατοικία" — Έννοια — Σημαίνει τη συνήθη κατοικία, σε αντιδιαστολή με την προσωρινή ή έκτακτη διαμονή σε ένα τόπο.

5

Αναθεωρητική Δικαιοδοσία — Δικαστικός έλεγχος — Αξιολόγηση πραγματικών περιστατικών ανήκει στην κρίση του αρμόδιου οργάνου — Το Δικαστήριο δεν επεμβαίνει, εκτός αν συντρέχει πλάνη περί τα πράγματα ή υπέρβαση της διακριτικής ευχέρειας.

10

Ο αιτητής προσέβαλε με την προσφυγή του, την απόφαση απόρριψης αίτησής του για χορήγηση σ' αυτόν προσφυγικής ταυτότητας. Ο κυριότερος ισχυρισμός του, ήταν ότι δεν διεξήχθη η δέουσα έρευνα, γεγονός που οδήγησε σε πλάνη περί τα πράγματα.

15

Το Ανώτατο Δικαστήριο απορρίπτοντας την προσφυγή, αποφάσισε ότι:

1. Ο όρος "μόνιμη κατοικία" έτυχε δικαστικής ερμηνείας και σημαίνει τη συνήθη κατοικία, σε αντιδιαστολή με την προσωρινή ή έκτακτη διαμονή σε ένα τόπο.

20

2. Η αξιολόγηση των πραγματικών περιστατικών ανήκει στην κρίση του αρμόδιου οργάνου, εκτός αν συντρέχει περίπτωση πλάνης περί τα πράγματα ή υπέρβαση της διακριτικής ευχέρειας, για την οποία υπάρχει πάντοτε έδαφος για άσκηση του ακυρωτικού ελέγχου.

25

5 Το Δικαστήριο διεξέρχοντας το διοικητικό φάκελο, διαπιστώσε, όχι μόνο την πληρότητα της έρευνας, αλλά και την έγνοια της διοίκησης να μην αφήσει οποιαδήποτε πτυχή της υπόθεσης αδιευκρίνιστη. Μέχρι που η υπόθεση παρουσιάστηκε στην Επιτροπή Εξέτασης Ειδικών Περιπτώσεων, της οποία μέλη μαζί με το λειτουργό εγγραφής πήγαν στο Αλεθρικό και έκαμαν έρευνα επιτόπου.

10 Περαιτέρω η τροπή που πήρε η υπόθεση με τις επανειλημμένες επανεξετάσεις του αιτήματος, δείχνει προς την ίδια κατεύθυνση. Στην περίπτωση πλάνης πρέπει να προκύπτει ότι η κρίση του οργάνου στηρίχθηκε σε ανύπαρκα στοιχεία. Εδώ προτιμήθηκαν ορισμένα στοιχεία σαν πιο αξιόπιστα, από άλλα που προσκόμισε ο αιτητής. Η εκτίμηση έγινε στα πλαίσια της ευχέρειας που παρέχεται και τίποτε το αξιόμειπτο δεν έχει εκτεθεί που να δικαιολογεί επέμβαση. Η Υπηρεσία ήταν ελεύθερη να εκτιμήσει την κατάσταση με τον τρόπο που το έπραξε. Οι λόγοι που επικαλέστηκε ο αιτητής για να αμφισβητήσει την ορθότητα της ουσιαστικής εκτίμησης της Υπηρεσίας Εγγραφής, παρέμειναν αναπόδεικτοι.

20 *Η προσφυγή απορρίπτεται χωρίς έξοδα.*

Αναφερόμενες υποθέσεις:

25 *Razis and Another v. Republic (1979) 3 C.L.R. 172,*

Χατζηπαναγή ν. Δημοκρατίας (1989) 3 Α.Α.Δ. 1079,

Πιτζόλης ν. Δημοκρατίας (1991) 4 Α.Α.Δ. 3870,

30 *Περατίτης ν. Δημοκρατίας (1992) 4 Α.Α.Δ. 690,*

Constantintinides v. Republic (1988) 3 C.L.R. 2375,

35 *Παναγιώτου ν. Δημοκρατίας (1990) 3 Α.Α.Δ. 1623,*

Χριστοδούλου και Άλλη ν. Δημοκρατίας (1992) 4 Α.Α.Δ. 4091,

Απόφαση Συμβουλίου Επικρατείας Αρ. 4271/88,

40 *Απόφαση Συμβουλίου Επικρατείας Αρ. 1906/88.*

Προσφυγή.

Προσφυγή εναντίον της άρνησης της Υπηρεσίας Εγγραφής

του Υπουργείου Εσωτερικών να εφοδιάσει τον αιτητή με προσφυγική ταυτότητα.

I. Νικολάου για Α. Μαρκίδη, για τον Αιτητή.

5

Γ. Παπαϊωάννου, Δικηγόρος της Δημοκρατίας, για την Καθ' ης αίτηση.

Cur. adv. vult.

ΝΙΚΗΤΑΣ, Δ.: Αντικείμενο της προσφυγής είναι η άρνηση της διοίκησης (συγκεκριμένα της Υπηρεσίας Εγγραφής του Υπουργείου Εσωτερικών) να εφοδιάσει τον αιτητή με προσφυγική ταυτότητα. Δεν κρίθηκε "εκτοπισθείς" με την έννοια που έχει η λέξη στο κείμενο του Σχεδίου Βοηθείας Εκτοπισθέντων και Παθόντων που είχε εγκρίνει αρχικά με την υπ' αρ. 13.503 ημερ. 19/9/74 απόφαση του το Υπουργικό Συμβούλιο. Η έκδοση τέτοιας ταυτότητας εξασφαλίζει στον κάτοχο της τα ευεργετήματα του Σχεδίου.

10

15

Στην απορριπτική της απόφαση, που κοινοποίησε στον αιτητή με επιστολή ημερ. 6/11/91, η Υπηρεσία Εγγραφής αναφέρει ότι από την αξιολόγηση των στοιχείων "αποδεικνύεται ότι δεν είχατε τη συνήθη διαμονή σας πριν και μέχρι την εισβολή στη Βατυλή όπως ισχυρίζεστε". Το χωριό αυτό βρίσκεται υπό κατοχή από το καλοκαίρι του 1974. Σύμφωνα με τον ορισμό που δίνει η παραπάνω απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου "εκτοπισθείς" θεωρείται το άτομο του οποίου

20

25

"(α) η μόνιμη κατοικία ευρίσκεται εις κατελημμένην υπό των Τούρκων περιοχήν ή κατέστη απροσπέλαστος, ή

30

(β)....."

Ο όρος "μόνιμη κατοικία" έτυχε δικαστικής ερμηνείας και σημαίνει τη συνήθη κατοικία σε αντιδιαστολή με την προσωρινή ή έκτακτη διαμονή σε ένα τόπο: *Ραζής και Άλλος ν. Δημοκρατίας* (1979) 3 Α.Α.Δ. 127, *Σοφούλης Χ"Παναγή ν. Δημοκρατίας* (1989) 3 Α.Α.Δ. 1079, *Γ. Πιτζόλης ν. Δημοκρατίας* (1991) 4 Α.Α.Δ. 3870, *Κωστάκης Περαιτίης ν. Δημοκρατίας* (1992) 4 Α.Α.Δ. 690.

35

40

Ο αιτητής κατάγεται από το Αλεθρικό Λάρνακας που βρίσκεται στις ελεύθερες περιοχές. Είναι ιερέας. Η σύζυγός του, που πέθανε το 1992, ήταν απο τη Βατυλή. Τέλεσαν τους γάμους τους στη Βατυλή στις 12/11/72. Απέκτησαν 5 παιδιά. Στις 30/12/88 ο αιτη-

τής υπέβαλε γραπτή αίτηση για να του χορηγηθεί προσφυγική ταυτότητα.

5 Αρχικά ο αιτητής ισχυρίστηκε πως είχε ταυτότητα από το 1974 και ότι κατά την εν λόγω ημερομηνία ζήτησε απλώς την αντικατάσταση της. Όμως στην απαντητική αγόρευση ο δικηγόρος του δέχθηκε ότι πράγματι για πρώτη φορά είχε αποταθεί για ταυτότητα, κατά την ως άνω ημερομηνία, όπως ακριβώς διατείνεται η Υπηρεσία Εγγραφής. Και ζητά εγκατέλειψε κάθε νομική εισήγηση που έχει σαν υπόβαθρο το αίτημα για αντικατάσταση.

15 Η υπόθεση του αιτητή είναι ότι μέχρι και την εισβολή ήταν μόνιμα εγκατεστημένος στη Βατυλή, πρώτα σε σπίτι που ενοικίαζε και αργότερα, ένα έως δύο μήνες πριν την εισβολή στο σπίτι του πενθερού του. Επομένως είναι για τους σκοπούς του Σχεδίου Βοήθειας "εκτοπισθείς". Είναι περαιτέρω η υπόθεσή του ότι στο Αλεθρικό πήγαινε μόνο κάθε Κυριακή για να εκτελέσει τα καθήκοντα του σαν ιερέας σε τοπικό ναό. Δεν αμφισβητήθηκε ότι ο αιτητής σε όλο αυτό το διάστημα πριν την εισβολή είχε ενοικιασμένο σπίτι στο Αλεθρικό μέχρι και το 1980 που έκτισε δικό του.

25 Το αίτημα για έκδοση ταυτότητας απορρίφθηκε στις 28/8/89. Όπως προκύπτει από το διαθέσιμο υλικό η κρίση αυτή είχε σαν βάση επίσημη γραπτή δήλωση του κοινοτάρχη Αλεθρικού ημερ. 23/7/89 ότι κατά τον κρίσιμο χρόνο ο αιτητής είχε τη συνήθη διαμονή του στο Αλεθρικό και όχι στη Βατυλή. Το γεγονός ενισχύεται ουσιαστικά και από άλλη σχετική πιστοποίηση του κοινοτάρχη Βατυλής ημερ. 11/6/89. Περαιτέρω από το μητρώο της Ιεράς Μητρόπολης Κιτίου διαπιστώθηκε (το σχετικό έγγραφο προσκομίστηκε) ότι ο αιτητής υπηρετούσε στο Αλεθρικό συνεχώς από 24/12/72 μέχρι 8/3/86.

35 Στη συνέχεια ο αιτητής ζήτησε επανεξέταση του αιτήματός του, που συνόδευσε με δήλωση του γραμματέα της Σ.Π.Ε. Αλεθρικού - και πρώην κοινοτάρχη της κοινότητας αυτής - ότι από πληροφορίες του ο αιτητής κατοικούσε μόνιμα, κατά τον κρίσιμο χρόνο, στη Βατυλή. Ενώ ο κοινοτάρχης της Βατυλής το επιβεβαίωσε με νέο πιστοποιητικό ημερ. 1/3/90 με το οποίο προμήθευσε τον αιτητή. Ας σημειωθεί ότι η νέα αυτή βεβαίωση βασίστηκε σε πληροφορίες που λήφθηκαν από συγκεκριμένο κάτοικο Βατυλής που κατονομάζεται στο έγγραφο.

40 Ούτε με την επανεξέταση δικαιώθηκε ο αιτητής, ο οποίος πρόσβαλε την απορριπτική απόφαση ημερ. 7/9/90 με την υπ' αρ.

785/90 προσφυγή. Όμως στις 4/10/91 η προσφυγή αποσύρθηκε για να δοθεί η ευκαιρία στην Υπηρεσία Εγγραφής να συνεκτιμήσει με τα άλλα στοιχεία που είχε το περιεχόμενο 3 δηλώσεων που απο απροσεξία δεν είχαν ληφθεί υπόψη. Οι δηλώσεις αυτές (παράρτημα Ι) υποστηρίζουν τις θέσεις του αιτητή. Με την ευκαιρία της νέας επανεξέτασης ο αιτητής έστειλε 10 άλλες δηλώσεις από κατοίκους του Αλεθρικού και πρώην κατοίκους Βατυλής ότι πράγματι διέμενε μόνιμα στην κατεχόμενη αυτή κοινότητα. Η κρινόμενη προσφυγή αποτελεί την αντίδραση του αιτητή στην επιστολή της 6/11/91 με την οποία τελικά δεν έγινε δεκτή η αξίωσή του.

Το παραπάνω υλικό αποτέλεσε το επίκεντρο των αγορεύσεων του δικηγόρου του αιτητή. Προέβη σε εκτενή ανάλυση των διαφόρων δηλώσεων και πιστοποιητικών για να εισηγηθεί πως έπρεπε να γίνει δεκτό το περιεχόμενο των μεταγενέστερων που αναιρούσαν τις προηγούμενες και ιδιαίτερα τη δήλωση του κοινοτάρχη Αλεθρικού. Τουλάχιστον τα στοιχεία που προσκόμισε ο αιτητής καθιστούσαν τη βάση της επίδικης απόφασης επισφαλής. Η ακύρωσή της επιζητείται για τρεις λόγους:

(1) ότι η διεξαχθείσα έρευνα δεν ήταν πλήρης,

(2) ότι η έλλειψη επαρκούς έρευνας οδήγησε σε πλάνη περί τα πράγματα, και

(3) η επίδικη απόφαση εκδόθηκε καθ' υπέρβαση των ακραίων ορίων της ευχέρειας του διοικητικού οργάνου.

Είναι φανερό ότι εδώ αμφισβητείται ότι έγινε η προσήκουσα στάθμιση του περιεχομένου των δηλώσεων που αφορούσαν στον τόπο που κατοικούσε ο αιτητής κατά τον ουσιώδη χρόνο. Σαν θέμα αρχής η αξιολόγηση των πραγματικών περιστατικών ανήκει στην κρίση του αρμόδιου οργάνου εκτός αν συντρέχει περίπτωση πλάνης περί τα πράγματα ή υπέρβαση της διακριτικής ευχέρειας για την οποία υπάρχει πάντοτε έδαφος για άσκηση του ακυρωτικού ελέγχου: *Κωνσταντινίδης ν. Δημοκρατίας* (1988) 3 Α.Α.Δ. 2375, *Μάρκος Παναγιώτου ν. Δημοκρατίας* (1990) 3 Α.Α.Δ. 1623 και *Γιαννούλα Χριστοδουλίδου και Άλλη ν. Δημοκρατίας* (1992) 4 Α.Α.Δ. 4091. Είναι χρήσιμο να αναφερθώ και σε δύο σχετικά πρόσφατες αποφάσεις του Συμβουλίου Επικρατείας:

"Η πρόσδοση μεγαλύτερας βαρύτητας στα δυσμενή στοιχεία του φακέλου κρινόμενου αξιωματικού έναντι των υπάρχοντων ευμενών είναι κρίση ουσιαστική και ως τέτοια διαφεύγει τον ακυ-

ρωτικό έλεγχο εφ' όσον προκύπτει ότι πάντως το αποφασίσαν
 όργανο έλαβε υπ' όψιν του και εξετίμησε και τα ευμενή, (4271/88)

5 η κρίση δε αυτή, υποκειμένη στην ουσιαστική κρίση και εκτί-
 μηση των αρμοδίων συμβουλίων, ελέγχεται από τον ακυρωτικό
 δικαστή μόνο σε περίπτωση πλάνης περί τα πράγματα ή υπέρβα-
 σης των ακραίων ορίων της διακριτικής ευχερείας." (1906/88)

10 Διεξερχόμενος κανείς το διοικητικό φάκελο μπορεί να δια-
 πιστώσει όχι μόνο την πληρότητα της έρευνας αλλά και την
 έγνοια της διοίκησης να μην αφήσει οποιαδήποτε πτυχή της
 υπόθεσης αδιευκρίνιστη. Μέχρι που η υπόθεση παρουσιάστηκε
 στην Επιτροπή Εξέτασης Ειδικών Περιπτώσεων της οποίας μέ-
 15 λη μαζί με το λειτουργό-εγγραφής-πήγαν στο Αλεθρικό και έκα-
 μαν έρευνα επιτόπου.

20 Περαιτέρω η τροπή που πήρε η υπόθεση με τις επανειλημμέ-
 νες επανεξετάσεις του αιτήματος δείχνει προς την ίδια κατεύ-
 θυνση. Στην περίπτωση πλάνης πρέπει να προκύπτει ότι η κρί-
 ση του όργανου στηρίχθηκε σε ανύπαρκτα στοιχεία. Εδώ προτι-
 μήθηκαν ορισμένα στοιχεία σαν πιο αξιόπιστα από άλλα που
 προσκόμισε ο αιτητής. Η εκτίμηση έγινε στα πλαίσια της ευχέ-
 ρειας που παρέχεται και τίποτε το αξιόμειπτο δεν έχει εκτεθεί
 25 που να δικαιολογεί επέμβαση. Η Υπηρεσία ήταν ελεύθερη να
 εκτιμήσει την κατάσταση με τον τρόπο που το έπραξε. Οι λόγοι
 που επικαλέστηκε ο αιτητής για να αμφισβητήσει την ορθότητα
 της ουσιαστικής εκτίμησης της Υπηρεσίας Εγγραφής παρέμει-
 ναν αναπόδεικτοι.

30 Η προσφυγή απορρίπτεται χωρίς έξοδα Η επίδικη απόφαση
 επικυρώνεται.

*Η προσφυγή απορρίπτεται χωρίς
 έξοδα.*